

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Sylvie Šiškeové a soudců Ivo Pospíšila a Jaromíra Klepše v právní věci žalobce: **Český rybářský svaz, z. s.**, místní organizace Žleby, se sídlem Za Lihovarem 506, Žleby, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 1142/65, Praha, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **Junák - český skaut, středisko Doubrava Ronov nad Doubravou, z. s.**, se sídlem U Řeky 533, Ronov nad Doubravou, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2025, č. j. MZP/2025/230/82, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 4. 2. 2026, č. j. 52 A 25/2025 - 103,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 4. 2. 2026, č. j. 52 A 25/2025 - 103, **se ruší** ve výroku I v části, v níž zamítl žalobu proti výrokům II a III rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2025, č. j. MZP/2025/230/82, a ve výrocích II a III.
- II. Výroky II a III rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2025, č. j. MZP/2025/230/82, **se ruší** a věc **se vrací** v tomto rozsahu žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Ve zbytku **se** kasační stížnost **zamítá**.
- IV. Žalovaný ani osoba zúčastněná na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o žalobě ani o kasační stížnosti.
- V. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti ve výši **8 114 Kč**, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Tato věc se týká výjimky ze zákazů stanovených k ochraně zvláště chráněných živočichů podle § 56 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále „ZOPK“).

[2] Krajský úřad Pardubického kraje rozhodnutím ze dne 23. 10. 2024 povolil výjimku podle § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. c) ZOPK pro zvláště chráněné druhy ropuchu obecnou, vranku obecnou, střevli potoční a skokana štihlého. Výjimka se týkala mimořádné manipulace s vodním dílem Pařížov v souvislosti s akcí *XXXIV. Ročník Odemykání Doubravy* (5. a 6. 4. 2025) s cílem zajistit lepší sjízdnost řeky v době konání akce. O výjimku požádala osoba zúčastněná na řízení.

[3] Žalobce se proti rozhodnutí krajského úřadu odvolal. Žalovaný výrokem I rozhodnutí označeného v záhlaví zrušil část výroku rozhodnutí krajského úřadu ve vztahu k ropuše obecné, skokanu štihlému a střevli potoční a řízení v tomto rozsahu zastavil. Dospěl totiž k závěru, že předpokládané vlivy vodácké akce nedosahují intenzity škodlivého zásahu do přirozeného vývoje těchto druhů ve smyslu § 50 odst. 2 ZOPK. Výrokem II žalovaný ve vztahu k vrance obecné doplnil zbylou část výroku rozhodnutí krajského úřadu o výjimku pro přemísťování, poškozování a ničení jejích vývojových stadií; ve zbytku rozhodnutí krajského úřadu výrokem III potvrdil.

[4] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobce bránil u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích, který žalobu zamítl. Krajský soud přisvědčil žalovanému, že vodácká akce sleduje zájem veřejného zdraví podle § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK, a že u tohoto důvodu zákon nevyžaduje samostatně prokazovat naléhavost. Krajský soud vycházel z nekomerční povahy akce, její dlouhodobosti, účasti dětí a mládeže a z přínosů pohybu v přírodě pro fyzické, duševní i sociální zdraví. Ve vztahu k vrance obecné krajský soud odkázal na odborné stanovisko Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK) z roku 2022, z něhož neplynul populačně významný dopad ani při tehdy intenzivnější manipulaci se stejným vodním dílem.

II. Kasační stížnost a další podání

[5] Žalobce (dále „stěžovatel“) v kasační stížnosti namítá, že vodácká akce nesleduje zájem veřejného zdraví ve smyslu § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK. Jde pouze o rekreační aktivitu bez vztahu ke konkrétnímu zdravotnímu ohrožení; koná-li se navíc jen dvakrát ročně, nemůže naplňovat ani požadavek pravidelného pohybu v přírodě. Stěžovatel poukázal na možná zdravotní rizika spojená s plavbou v kalné a chladné vodě, která podle něj krajský soud pominul.

[6] Podle stěžovatele měly správní orgány poměřit konkrétní přínos akce pro veřejné zdraví s mírou zásahu do ochrany přírody. Ustanovení § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK podle něj vyžaduje naléhavý důvod; pouhý obecný prospěch akce proto nestačí.

[7] Stěžovatel nesouhlasí ani se závěrem, že posun vodácké akce ze začátku dubna směrem k zimním měsícům nepředstavuje jiné uspokojivé řešení. Navrhoval zejména březnový termín, v němž by vzhledem k nižší teplotě vody bylo méně pravděpodobné tření dotčených druhů živočichů. Podle stěžovatele správní orgány tuto námitku nevypořádaly

pokračování

a krajský soud ji nahradil vlastními úvahami o průtocích, bezpečnosti a ekologických dopadech zimního termínu, aniž by pro ně měl oporu ve spise.

[8] Stěžovatel uvádí i další možné alternativy, zejména nižší průtok, jeho pozvolnější navyšování a snižování či omezení počtu účastníků. Správní orgány je podle něj buď odmítly, nebo pominuly. Zpochybňuje i tvrzení, že by při nižším průtoku byla řeka nesjízdná; vyšší průtok má podle něj zvyšovat hlavně atraktivitu akce. Fotografie ze správního řízení mají svědčit i o její nevhodnosti pro děti a mládež.

[9] Ve vztahu ke střevli potoční stěžovatel zpochybňuje závěr, že se začátkem měsíce dubna netře. Namítá, že nízký průtok před akcí mohl vodu ohřát, zatímco následné vypuštění studené vody z nádrže mohlo živočichy vystavit teplotnímu šoku; poukazuje též na teplé počasí v březnu 2026 a možný posun tření v důsledku klimatických změn. Postup správních orgánů i krajského soudu proto považuje za rozporný se zásadou předběžné opatrnosti.

[10] Krajský soud podle stěžovatele neuvedl zdroj, z něhož dovedl teplotu vody v řece Doubravě na začátku dubna. Nejde přitom o obecně známou skutečnost, ale o údaj proměnlivý v závislosti na konkrétních podmínkách. Napadený rozsudek je proto v této části podle stěžovatele nepřezkoumatelný. Zpochybňuje rovněž význam závěru, že nebyl prokázán zásadní populační propad, neboť ichtyologický průzkum podle něj neumožňuje posoudit stav populace bez opakovaných manipulací s průtokem.

[11] Stěžovatel dále namítá, že snížení kóty nádrže mohlo omezit dopady na skokana štihlého a jeho snůšky v rozlivech, nevypovídá však o dopadech na střevli potoční a vranku obecnou žijící pod vodním dílem. Závěr krajského soudu, že mírnější manipulace s vodním dílem v roce 2025 nemohla zasáhnout do vývojových stadií střevle, je proto podle něj nedostatečně odůvodněný.

[12] Stěžovatel nesouhlasí ani s tím, že splavení dospělých jedinců nepředstavuje škodlivý zásah podle § 50 odst. 2 ZOPK. Může vést k jejich zranění, úhynu nebo odsunu do nevhodného biotopu; zásah spatřuje i v ukládání sedimentů, degradaci břehů a zákalu vody. Řízení ve vztahu ke střevli potoční proto podle něj nemělo být zastaveno jen s odkazem na předpokládanou nepřítomnost jejich jiker a larev.

[13] Stěžovatel dále namítá, že průjezd lodí ruší živočichy. Vodní organismy se na takovou zátěž nemohou adaptovat, neboť vodní tok je po převážnou část roku nesjízdný. Negativní vlivy plavby se navíc kumulují s náhlou manipulací průtoku, který má být před akcí snížen a při akci po několik hodin výrazně zvýšen, a to po dva dny po sobě. Krajský soud proto podle stěžovatele nesprávně vyloučil, že jde o povodňovou vlnu.

[14] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že akce nemá individuální povahu, nýbrž jde o veřejnou neziskovou akci, jejíž přínosy pro fyzické, duševní a sociální zdraví správní orgány dostatečně vyložily. Veřejný zájem na jejím konání proto převážil nad zájmem ochrany přírody, zejména pokud měla být nepříznivému vlivu vystavena pouze vranka obecná.

[15] Žalovaný dále uvádí, že u důvodu veřejného zdraví není třeba prokazovat jeho naléhavost. Správní orgány podle něj dostatečně posoudily i alternativy; posun vodácké akce do zimních měsíců neumožňovaly hydrologické a klimatické podmínky a nebyl by ani šetrnější k vrance obecné. Samotné splouvání řeky výjimku nevyžaduje a manipulace nemá mít škodlivý dopad na střevli potoční; případný zásah do životních podmínek vranky obecné je pokrytý povolenou výjimkou.

[16] Osoba zúčastněná na řízení považuje kasační stížnost za nedůvodnou. Stěžovatel pouze opakuje již vypořádané skutkové námitky, aniž označuje konkrétní vadu právního posouzení. *Odemykání Doubravy* považuje osoba zúčastněná na řízení za tradiční, neziskovou a veřejnou akci, kterou nelze pokládat za individuální aktivitu; námitky týkající se zdravotních rizik má za nepodložené.

[17] Podle osoby zúčastněné na řízení parametry manipulace odpovídají technickému minimu a další omezení by akci fakticky znemožnilo; posun termínu či snížení průtoku proto nepředstavují uspokojivou alternativu. Tvzení o škodlivých dopadech na chráněné druhy, o rušení loděmi, teplotním šoku či splavování ryb považuje za nepodložená a dodává, že predáční tlak na chráněné druhy může spíše vyvolávat zarybňování prováděné stěžovatelem.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[18] Kasační stížnost je přípustná, projednatelná a také důvodná.

[19] NSS na rozdíl od osoby zúčastněné na řízení neshledal, že by stěžovatel pouze opakoval již vypořádané skutkové námitky. Je sice pravdou, že kasační stížnost musí reagovat na závěry krajského soudu a vést s nimi skutečnou právní polemiku, a že pouhé doslovné opakování žalobních námitek nečiní kasační stížnost projednatelnou (rozsudek NSS ze dne 24. 1. 2023, č. j. 6 As 358/2021 - 38, bod 11); o takový případ se však v nynější věci nejedná. Stěžovatel v kasační stížnosti se závěry krajského soudu konkrétně právně polemizuje. Kasační námitky jsou proto přípustné.

III. 1 K právním předpokladům výjimky a rozsahu potřebného posouzení

[20] NSS se nejprve zabýval stěžejní právní otázkou, zda bylo možné výjimku pro manipulaci s hladinou ve vodním díle v souvislosti s konáním vodácké akce *Odemykání Doubravy* odůvodnit zájmem veřejného zdraví ve smyslu § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK.

[21] Podle § 50 odst. 1 ZOPK *zvláště chránění živočichové jsou chráněni ve všech svých vývojových stádiích. Chráněna jsou jimi užívaná přirozená i umělá sídla a jejich biotop.*

[22] Podle § 50 odst. 2 ZOPK *je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrcovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stadia nebo jimi užívaná sídla. Je též zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny.*

pokračování

[23] Výjimku z těchto zákazů lze podle § 56 odst. 1 ZOPK povolit jen tehdy, převažuje-li jiný veřejný zájem nad zájmem ochrany přírody, popřípadě v zájmu ochrany přírody. U druhů chráněných právem Evropské unie lze takovou výjimku povolit jen tehdy, je-li dán některý z důvodů uvedených v § 56 odst. 2 ZOPK, neexistuje jiné uspokojivé řešení a povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska jeho ochrany.

[24] Podle § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK platí, že *výjimku ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů lze povolit v zájmu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti nebo z jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru a důvodů s příznivými důsledky nesporného významu pro životní prostředí.*

[25] Pojem *zájem veřejného zdraví* užitý v § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK je neurčitým právním pojmem, jehož výklad i aplikace na konkrétní skutkový stav podléhají plnému soudnímu přezkumu (rozsudek NSS ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014 - 27, č. 3200/2015 Sb. NSS).

[26] Citovaná právní úprava je transpozicí čl. 16 odst. 1 písm. c) směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Podle tohoto ustanovení platí, že *neexistuje-li žádné jiné uspokojivé řešení a za podmínky, že populace příslušného druhu přetrvávají navzdory udělené odchylce ve svém přirozeném areálu rozšíření bez negativního ovlivnění v dobrém stavu z hlediska jejich ochrany, mohou se členské státy odchýlit od ustanovení článků 12, 13, 14 a čl. 15 písm. a) a b) v zájmu zdraví lidí a veřejné bezpečnosti nebo z jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru a s nesporně příznivými důsledky pro životní prostředí.*

[27] Při výkladu § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK je proto třeba vycházet i z judikatury Soudního dvora Evropské unie (SDEU). Ten opakovaně zdůraznil, že výjimky ze systému přísné druhové ochrany musí být vykládány restriktivně a že musí být přesně a úplně splněny všechny podmínky, za nichž se lze od ochranného režimu odchýlit (rozsudky SDEU ze dne 20. 10. 2005, C-6/04, *Komise v. Spojené království*, body 111-112, ze dne 10. 5. 2007, C-508/04, *Komise v. Rakousko*, body 109-112, či ze dne 14. 6. 2007, C-342/05, *Komise v. Finsko*, body 25, 28 a 29).

[28] Z judikatury NSS plyne, že žádost o výjimku podle § 56 ZOPK musí správní orgán posoudit v několika na sebe navazujících krocích. Nejprve si musí vyjasnit, zda zamýšlená činnost vůbec zasahuje do chráněného objektu způsobem, který výjimku vyžaduje; teprve tehdy je namístě přistoupit k vlastnímu testu podle § 56 ZOPK (rozsudek NSS ze dne 12. 10. 2023, č. j. 3 As 388/2021 - 79, bod 34). Následně musí orgán ochrany přírody zkoumat, zda je dán některý ze zákonných důvodů uvedených v § 56 odst. 2 ZOPK, zda takto určený veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, zda neexistuje jiné uspokojivé řešení a zda povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska jeho ochrany. Tyto podmínky mají kumulativní povahu (rozsudek NSS ze dne 28. 5. 2025, č. j. 6 As 355/2023 - 41, body 19, 23-26 a 33).

[29] V poměrech nynější věci to znamená, že bylo třeba nejprve posoudit, zda správní orgány správně vymezily a naplnily důvod výjimky, na němž svá rozhodnutí založily, tedy *zájem veřejného zdraví* podle § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK. Teprve při kladné odpovědi na tuto otázku by bylo namístě přistoupit k dalším krokům testu, zejména k poměření takto určeného veřejného zájmu se zájmem ochrany přírody a k posouzení existence jiného uspokojivého řešení.

[30] Krajský soud přisvědčil žalovanému v tom, že povolení výjimky bylo možné odůvodnit právě zájmem veřejného zdraví. NSS však dospěl k závěru, že správní orgány i krajský soud tento neurčitý právní pojem vyložily nesprávně. Samotná skutečnost, že určitá volnočasová či sportovní aktivita podporuje pohyb v přírodě, rekreaci, odpočinek nebo psychickou pohodu jejích účastníků, totiž ještě bez dalšího nestačí k přijetí závěru, že se koná v zájmu veřejného zdraví ve smyslu § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK, jak kasační soud vysvětlí dále.

[31] Judikatura NSS vyžaduje, aby tvrzený veřejný zájem byl konkrétně určen a podložen skutkovými okolnostmi projednávané věci. Nestačí proto pouze obecně tvrdit, že zamýšlená činnost může mít vedlejší veřejně prospěšné důsledky; pouhá obecná prospěšnost záměru k naplnění této podmínky nepostačuje (rozsudek ze dne 12. 11. 2015, č. j. 10 As 2/2015 - 251, body 34-37, a již citovaný rozsudek č. j. 6 As 355/2023 - 41, body 22-29).

[32] Krajský soud vyšel z úvahy, že podle § 2 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, je veřejným zdravím zdravotní stav obyvatelstva a jeho skupin, určovaný mimo jiné způsobem života, a že do tohoto rámce proto spadají i aktivity podporující zdravý životní styl, včetně pohybu v přírodě. Takto široce pojatý výklad však podle NSS neobstojí.

[33] Neurčitý právní pojem *zájem veřejného zdraví* ve smyslu § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK nelze vykládat izolovaně ani čistě deskriptivně podle § 2 odst. 1 zákona o ochraně veřejného zdraví, nýbrž v kontextu toho, že jde o jeden z taxativně stanovených důvodů výjimky ze systému přísné druhové ochrany. Jelikož jde o výjimku z tohoto ochranného režimu, je třeba uvedený pojem vykládat restriktivně (srov. rozsudky SDEU citované výše v bodě [24]). Definici veřejného zdraví v zákoně o ochraně veřejného zdraví proto nelze bez dalšího převzít jako samostatné měřítko pro výklad tohoto výjimečného důvodu pro povolení výjimky podle § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK.

[34] Zákon o ochraně veřejného zdraví přitom rozlišuje mezi veřejným zdravím jako zdravotním stavem obyvatelstva a jeho skupin (§ 2 odst. 1), ochranou veřejného zdraví a ohrožením veřejného zdraví (§ 2 odst. 2) a podporou veřejného zdraví (§ 2 odst. 3), kam výslovně řadí i činnosti směřující k rozvoji zdravého životního stylu. Toto rozlišení samo o sobě nevylučuje, aby i takové aktivity mohly za určitých okolností sledovat zájem veřejného zdraví; nestačí však k závěru, že každá aktivita obecně podporující pohyb, rekreaci či zdravý životní styl automaticky naplňuje tento výjimečný zákonný důvod. To lze dovodit pomocí restriktivního výkladu ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 92/43/EHS a § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK, jak plyne též z citované judikatury.

pokračování

[35] Opačný výklad by vedl k tomu, že by pod *zájem veřejného zdraví* bylo možné podřadit v podstatě jakoukoli rekreační, sportovní či volnočasovou aktivitu s obecným pozitivním dopadem na životní styl jejích účastníků. Tím by se stíral rozdíl mezi konkrétním důvodem ochrany zdraví obyvatelstva, s nímž zákon spojuje možnost prolomit zákonnou ochranu zvláště chráněných druhů, a pouhou obecnou společenskou prospěšností zamýšlené činnosti, jež vyžaduje výjimku podle § 56 ZOPK. *Zájem veřejného zdraví* ve smyslu § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK proto musí směřovat především k ochraně zdravotního stavu obyvatelstva nebo jeho skupin před konkrétním ohrožením, případně k zajištění konkrétních podmínek jeho ochrany; nestačí pouhé obecné tvrzení, že daná činnost je zdraví prospěšná, podporuje pohyb nebo přispívá k psychické pohodě. Takový přínos může být společensky žádoucí, avšak bez dalšího nepředstavuje *zájem veřejného zdraví* jako výjimečný zákonný důvod pro prolomení druhové ochrany. Takto extenzivní výklad je se zřetelem k výše popsané povaze výjimky nepřijatelný.

[36] NSS proto přisvědčil stěžovateli, že pořádání vodácké akce, byť nekomerční a společensky přínosné, samo o sobě nenaplnuje zákonný důvod spočívající v *zájmu veřejného zdraví* podle § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK. Ve správním spise nejsou obsažena zjištění, z nichž by bylo možné dovodit konkrétní potřebu ochrany zdraví obyvatelstva či konkrétní ohrožení tohoto zájmu, na něž by právě manipulace s hladinou ve vodním díle měla reagovat. Správní orgány ani krajský soud nic takového neidentifikovaly; vycházely pouze z obecného přínosu akce pro pohyb a rekreaci jejích účastníků.

[37] NSS však stěžovateli nepřisvědčil v tom, že by § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK vyžadoval *naléhavost* i tehdy, je-li výjimka odůvodňována *zájmem veřejného zdraví*. Z jazykového i systematického výkladu tohoto ustanovení plyne, že požadavek naléhavosti se vztahuje pouze k jiným naléhavým důvodům převažujícího veřejného zájmu, nikoli k důvodu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti. Tomu odpovídá i čl. 16 odst. 1 písm. c) směrnice 92/43/EHS, jehož je § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK transpozicí. V této dílčí otázce tedy krajský soud nepochybil.

[38] Na celkovém závěru to však nic nemění, neboť v projednávané věci nebyl *zájem veřejného zdraví* vůbec naplněn. Z téhož důvodu nemohou na posouzení věci nic změnit ani námitky směřující k dalším krokům testu podle § 56 ZOPK, tedy k poměrování tvrzeného veřejného zájmu se zájmem ochrany přírody a k existenci jiného uspokojivého řešení, včetně stěžovatelem navrhovaného přesunu akce do březnového termínu, stanovení nižšího průtoku, jeho pozvolnějšího navyšování a omezení počtu účastníků akce. Stejně tak nemůže na posouzení věci nic změnit ani dílčí argumentace týkající se možných zdravotních rizik spojených s plavbou v kalné a chladné vodě. Tyto otázky by mohly nabýt významu teprve tehdy, pokud by byl dán některý ze zákonných důvodů výjimky. Kasační soud však tímto svým závěrem nepředjímá, že by v projednávané věci výjimku nebylo možno povolit z jiného důvodu uvedeného v § 56 odst. 2 ZOPK; takové posouzení však správní orgány dosud neučinily a NSS je nemůže v řízení o kasační stížnosti nahradit vlastní úvahou.

[39] Na základě výše uvedeného dospěl NSS k závěru, že výklad neurčitěho právního pojmu *zájem veřejného zdraví* ze strany žalovaného i krajského soudu byl nesprávný. V projednávané věci tak nebyl prokázán zákonný důvod pro povolení výjimky podle § 56

odst. 2 písm. c) ZOPK. Nezákonný je v tomto případě nejen příslušný závěr krajského soudu, ale i výroky II a III rozhodnutí žalovaného.

III. 2 Škodlivý zásah při samotném splouvání řeky

[40] Stěžovatel dále namítá, že samotné splouvání řeky představuje nepřípustné rušení dotčených zvláště chráněných živočichů a že i z tohoto důvodu mělo být vedeno řízení o výjimce podle § 56 ZOPK. Tato argumentace není důvodná.

[41] Krajský soud v bodě 27 napadeného rozsudku vyšel z odborného stanoviska AOPK, z něhož nevyplynulo, že by samotná přítomnost vodáků při splouvání měla negativní dopad na chráněné druhy. Stěžovatel tento odborný závěr ani v kasační stížnosti nijak podrobněji nezpochybnil a namítal, že samotné splouvání nepřípustně ruší dotčené živočichy.

[42] Argument, že živočichové musí v důsledku splouvání opouštět své úkryty, sám o sobě k závěru o škodlivém zásahu do jejich přirozeného vývoje nestačí. Regulaci podle § 50 odst. 2 ZOPK podléhá jen taková činnost nebo takové rušení, které do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů zasahuje relevantním a prokazatelným způsobem; teprve tehdy je namístě uvažovat o potřebě výjimky podle § 56 ZOPK (rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2015, č. j. 2 As 49/2013 - 109). Rozhodující tedy není abstraktní možnost rušení živočichů, nýbrž to, zda byl v konkrétních podmínkách projednávané věci doložen skutečný negativní dopad na dotčené druhy. To se v nynější věci nestalo. Na tomto závěru je pak nezávislé posouzení otázky manipulace s hladinou ve vodním díle, jež měla sjízdnost toku teprve dočasně zajistit a vzhledem ke svým parametrům mohla mít z hlediska ochrany zvláště chráněných druhů samostatný význam (srov. výše část III. 1).

[43] Na výše uvedeném nic nemění ani tvrzení, že se chráněné druhy nejsou schopny na vodáky adaptovat, protože daný úsek řeky je po většinu roku nesjízdný. I tato úvaha zůstává v rovině obecného předpokladu, není-li podložena konkrétními skutkovými nebo odbornými zjištěními o intenzitě a povaze namítaného rušení. Kasační stížnost navíc neobsahuje konkrétní tvrzení nasvědčující tomu, že by při samotném splouvání docházelo k zásahům do biotopu či chování chráněných druhů, které by bylo možno podřadit pod škodlivý zásah do jejich přirozeného vývoje ve smyslu § 50 odst. 2 ZOPK.

[44] Krajský soud proto nepochybil, pokud uzavřel, že za skutkových okolností projednávané věci nebyl dán důvod vést řízení o výjimce podle § 56 ZOPK pro samotné splouvání řeky. Předmětem posouzení tak mohla být pouze manipulace s hladinou ve vodním díle, která měla sjízdnost toku dočasně zajistit toliko pro akci organizovanou osobou zúčastněnou na řízení a která mohla mít z hlediska ochrany zvláště chráněných druhů samostatný význam. Nebyl důvod, aby předmětem posouzení byla samotná přítomnost vodáků na vodním toku.

III. 3 Možný zásah do populace střevle potoční

[45] Stěžovatel přestřel také argumentaci směřující proti výroku I napadeného rozhodnutí, jímž žalovaný zastavil řízení o povolení výjimky ve vztahu ke střevli potoční, resp. k posouzení této otázky krajským soudem. Ani tyto námitky neshledal NSS důvodnými.

pokračování

[46] Stěžovateli nelze přisvědčit v tom, že krajský soud neuvedl, z čeho dovedl, že se střevle potoční v době konání akce zpravidla ještě netře. V bodě 22 napadeného rozsudku výslovně uvedl, že vycházel z *české odborné literatury a rybářské praxe*. Bylo by sice vhodnější, kdyby krajský soud označil i konkrétní prameny, tato okolnost však sama o sobě nepůsobí napadený rozsudek nepřezkoumatelným. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů totiž nezakládají jednotlivé dílčí nedostatky odůvodnění, nýbrž až absence nosných důvodů rozhodnutí (rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, č. 133/2004 Sb. NSS).

[47] Důvodná není ani námitka, že soud pouze spekulativně vyloučil možnost tření střevle potoční v době konání akce, čímž postupoval v rozporu se zásadou předběžné opatrnosti. Krajský soud v bodě 22 napadeného rozsudku vysvětlil, že vycházel z obvyklého období tření tohoto druhu ve středoevropských podmínkách i z obvyklé teploty vody v daném období, a v bodě 23 tento závěr spojil též se stanoviskem AOPK z roku 2022, které možnost tření střevle v termínu 5. až 6. dubna nezmiňuje a neidentifikuje ani konkrétní škodlivé dopady tehdejší manipulace s vodním dílem na její vývojová stadia. Stěžovatel v řízení před krajským soudem tyto závěry žádným relevantním podkladem nezpochybnil. Zásada předběžné opatrnosti se přitom uplatní při existenci rozumných vědeckých pochybností podložených objektivními informacemi (přiměřeně srov. rozsudek SDEU ze dne 7. 9. 2004, C-127/02, *Waddenzee*, body 44 a 59). Samotná hypotéza o možném posunu tření v důsledku klimatických změn bez konkrétních odborných podkladů takové pochybnosti nezakládá.

[48] NSS nepřisvědčil ani námitce, že ochrana podle § 50 odst. 1 ZOPK dopadá na zvláště chráněné živočichy ve všech jejich vývojových stádiích. Tato premisa je v obecné rovině správná, krajský soud však nevycházel z opačného východiska. Naopak uzavřel, že v době konání akce typicky nejsou přítomna ta vývojová stadia střevle potoční, jejichž přímé dotčení by přicházelo v úvahu, a že ani případné splavení dospělých jedinců samo o sobě za okolností projednávané věci nedosahuje intenzity škodlivého zásahu do přirozeného vývoje ve smyslu § 50 odst. 2 ZOPK. Stěžovatelovy úvahy o možném poranění jedinců při splavování přitom zůstaly jen v rovině obecné možnosti a nebyly podloženy konkrétními skutkovými ani odbornými zjištěními.

[49] Z těchto důvodů NSS uzavírá, že závěry krajského soudu ve vztahu k přezkumu výroku I napadeného rozhodnutí jsou správné.

IV. Závěr a náklady řízení

[50] Kasační stížnost je částečně důvodná. NSS proto podle § 110 odst. 1 věty první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“), zrušil výrok I rozsudku krajského soudu v části, v níž zamítl žalobu proti výrokům II a III rozhodnutí žalovaného, a výroky II a III o náhradě nákladů řízení před krajským soudem, které jsou výroky závislémi. Zároveň NSS v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. zrušil výroky II a III rozhodnutí žalovaného, neboť krajský soud by musel učinit totéž, a v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil věc v tomto rozsahu žalovanému k dalšímu řízení.

[51] Pro vyloučení pochybností NSS uvádí, že vedle výroku II napadeného rozhodnutí zrušil i jeho výrok III, jímž žalovaný ve zbytku potvrdil rozhodnutí správního orgánu prvního stupně proto, že oba tyto výroky ve svém souhrnu tvoří odvolací vypořádání meritorní části rozhodnutí krajského úřadu o povolení výjimky. Nezákonnost právního posouzení proto nedopadá jen na dílčí změnu provedenou výrokem II, ale i na potvrzující výrok III, neboť i ten ponechává v platnosti část rozhodnutí založenou na témže nesprávném právním základu. Výrok I napadeného rozhodnutí je oproti tomu od této části oddělitelný a NSS jej ve shodě s krajským soudem shledal zákonným (srov. výše část III. 3).

[52] V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem NSS (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Žalovaný znovu posoudí splnění zákonných podmínek pro povolení výjimky ze zákazů stanovených k ochraně zvláště chráněných živočichů podle § 56 ZOPK.

[53] Ve zbývajícím rozsahu, tedy v rozsahu, v němž krajský soud shledal zákonným výrok I rozhodnutí žalovaného, nebyla kasační stížnost důvodná, a proto ji NSS podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

[54] S ohledem na to, že NSS, byť nikoli v plném rozsahu, zrušil spolu s rozsudkem krajského soudu i napadené rozhodnutí, rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti i řízení před krajským soudem (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.).

[55] Při rozhodování o náhradě nákladů řízení vyšel NSS z § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel sice nebyl úspěšný v plném rozsahu, jeho úspěch je však třeba považovat za převážný. Dosáhl totiž zrušení právě těch výroků rozhodnutí žalovaného, jimiž byla povolena výjimka a které představovaly těžiště sporu, jímž byl zájem stěžovatele na tom, aby výjimka podle § 56 ZOPK pro mimořádnou manipulaci s vodním dílem Pařížov nebyla povolena. Ve zbývajícím rozsahu naopak stěžovatel neuspěl jen s dílčí částí své argumentace, která již neměla samostatný význam pro celkový výsledek věci. Podle NSS je proto namíste přiznat takto úspěšnému stěžovateli plnou náhradu nákladů řízení; žalovaný naopak právo na jejich náhradu nemá.

[56] Náhrada nákladů řízení příslušející stěžovateli se skládá ze zaplacených soudních poplatků v celkové výši 8 000 Kč (3 000 Kč za žalobu a 5 000 Kč za kasační stížnost). Jelikož za stěžovatele jednala jeho členka disponující vysokoškolským právníckým vzděláním, a nebyl tak zastoupen advokátem, náleží mu vedle soudních poplatků již jen náhrada účelně vynaložených hotových výdajů. Stěžovateli se proto dále přiznává náhrada hotových výdajů ve výši 114 Kč spočívajících v nákladech na poštovné za podání kasační stížnosti.

[57] Žalovaný je tedy povinen nahradit stěžovateli náklady řízení v celkové výši 8 114 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

[58] Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení o žalobě ani o kasační stížnosti. Ačkoli sice bránila své právo, které jí vyplývalo z rozhodnutí o povolení výjimky (§ 60 odst. 5 s. ř. s. ve znění účinném od 1. 1. 2026), vzhledem ke zrušení výroků rozhodnutí žalovaného o povolení výjimky je výsledek soudního řízení jako celku takový, že osoba zúčastněná na řízení nebyla v řízení úspěšná.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 8. října 2026

Sylva Šiškeová
předsedkyně senátu